

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av 103 § i vägtrafiklagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås att straffbestämmelsen i vägtrafiklagen ändras på grund av ändringen av strafflagen. Enligt strafflagen

krävs för tillräknande vid fall av oaktsamhet uttryckligt omnämnande om detta i lag. Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt.

MOTIVERING

1. Nuläge och föreslagna ändringar

I vägtrafiklagens (267/1981) 103 §, vilken gäller trafikförseelser, sägs att den som på annat än i lagens 73 a eller 98-102 § nämnt sätt bryter mot denna lag eller med stöd av den utfärdade bestämmelser eller föreskrifter skall för trafikförseelse dömas till böter. Bestämmelsen har sedan tidigare varit avsedd att tillämpas på såväl uppsåtliga gärningar som gärningar som begåtts av oaktsamhet.

Vägtrafiklagens 103 § fick sin nuvarande utformning i samband med behandlingen i riksdagen av regeringens proposition (RP 29/2003 rd) med förslag till lag om ändring av vägtrafiklagen. Då fogades till lagen en ny 73 a § som gäller läkares skyldighet att göra en anmälan till polisen om nedsatt hälsotillstånd hos personer som ansöker om körkortstillstånd eller hos körrättsinnehavare. Eftersom den i regeringens proposition föreslagna anmälningsrätten i samband med behandlingen i riksdagen ändrades till anmälingsskyldighet lämnades brott mot anmälingsskyldigheten utanför straffbarheten genom att till 103 § fogades ett omnämnande om att paragrafen inte tillämpas på sådana gärningar som avses i 73 a §. Ändringen av vägtrafiklagen trädde i kraft den 1 september 2004.

Enligt 3 kap. 5 § 2 mom. i strafflagen (39/1889), vilket ändrades i samband med revideringen av lagstiftningen om straffrättens allmänna läror, är en gärning som utgör

brott enligt strafflagen straffbar endast när den begås uppsåtligen, om inte något annat föreskrivs. Denna princip har utsträckts till att gälla även andra gärningar än sådana som utgör brott enligt strafflagen. Enligt paragrafen skall om inte något annat föreskrivs också en gärning som avses någon annanstans i lag, då det föreskrivna strängaste straffet för gärningen är fängelse i mer än sex månader eller om straffbestämmelsen har utfärdats efter strafflagsändringens ikraftträdande, d.v.s. efter den 1 januari 2004, vara straffbar endast när den begås uppsåtligen.

I fråga om bestämmelser utanför strafflagen som utfärdats före strafflagsändringens ikraftträdande har dock det tidigare rättsläget bevarats oförändrat på det sätt som beskrivs i regeringens proposition med förslag till revidering av lagstiftningen om straffrättens allmänna läror (RP 44/2002 rd, s.71). I fråga om dessa s.k. gamla kriminaliseringar utanför strafflagen där maximistraffet är sex månaders fängelse skall en gärning fortfarande vara straffbar när den begås uppsåtligen, även om detta inte uttrycks explicit i lagen, ifall detta varit lagstiftarens avsikt när lagen stiftades.

Lagen om ändring av vägtrafiklagen utfärdades den 20 februari 2004, dvs. efter den ovan nämnda strafflagsbestämmelsens ikraftträdande. 103 § ändrades dock endast genom att till den fogades en hänvisning till den ovan nämnda 73 a §, och paragrafen lämnades i övrigt oförändrad. Det är en tolkningsfråga huruvida 103 § därmed kan anses ha ut-

färdats på det sätt som avses i strafflagens 3 kap. 5 § efter ändringen av strafflagen på så sätt att vägtrafikförseelser nu skall vara straffbara endast då de begås uppsåtligen, eftersom inte annat föreskrivs på något annat ställe i lag. Lagstiftarens avsikt var inte heller att i samband med lagändringen ändra bestämmelsen till den del den gäller tillräknande. För att skapa ett klarare rättsläge i detta hänseende föreslås i propositionen att det i vägtrafiklagens 103 §, vilken gäller vägtrafikförseelser, uttryckligen skall föreskrivas straffbarhet också för gärningar som begås av oaktsamhet.

Rekvisiten för bestämmelsen om trafikförseelse är avsedda att tillämpas på såväl uppsåtliga gärningar som gärningar som begåtts av oaktsamhet, när dessa inte bestraffas strängare, d.v.s. med stöd av bestämmelserna om trafikbrott i strafflagens 23 kap. Bestämmelsens tillämpningsområde omfattar ett antal brott mot sådana trafikregler och -föreskrifter som behövs för att effektivisera vägtrafiklagstiftningen och tillsynen över lagstiftningens efterlevnad. Efterlevnaden av bestämmelserna är av betydelse med tanke på trafikens funktionsförmåga och trafiksäkerheten. Om straff endast utdöms för vägtrafikförseelser som begås uppsåtligen är detta äg-

nat att minska effektiviteten av trafikreglerna och -bestämmelserna och därmed leda till försämrad trafiksäkerhet.

2. Propositionens konsekvenser

Om gärningar bestraffas endast då de begås uppsåtligen leder detta till minskad respekt för trafikreglerna och -föreskrifterna och sämre allmän laglydighet och trafiksäkerhet. En eventuell ökning av antalet trafikolyckor och trafikskador orsakar extra kostnader. Genom propositionen skapas ett klarare rättsläge, vilket indirekt även förbättrar trafiksäkerheten.

3. Beredningen av propositionen

Proposition har beretts vid kommunikationsministeriet. Utlåtande om propositionen har begärts av justitieministeriet.

4. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lagförslagen

Lag

om ändring av 103 § i vägtrafiklagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i vägtrafiklagen av den 3 april 1981 (267/1981) 103 §, sådan den lyder i lag
113/2004, som följer

103 §

Trafikförseelse

bryter mot denna lag eller med stöd av den
utfärdade bestämmelser eller föreskrifter,
skall för trafikförseelse dömas till böter.

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet
på annat än i 73 a eller 98—102 § nämnt sätt

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 3 juni 2005

Republikens President

TARJA HALONEN

Kommunikationsminister *Leena Luhtanen*

Lag

om ändring av 103 § i vägtrafiklagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i vägtrafiklagen av den 3 april 1981 (267/1981) 103 §, sådan den lyder i lag
113/2004, som följer

Gällande lydelse

103 §

Trafikförseelse

Bryter någon på annat än i 73 a eller 98—
102 § nämnt sätt mot denna lag eller med
stöd av den utfärdade bestämmelser eller
föreskrifter, skall han för *trafikförseelse*
dömas till böter.

Föreslagen lydelse

103 §

Trafikförseelse

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet
på annat än i 73 a eller 98—102 § nämnt
sätt bryter mot denna lag eller med stöd av
den utfärdade bestämmelser eller föreskrif-
ter, skall för *trafikförseelse* dömas till böter.

Denna lag träder i kraft den 20 .